Tidsskriftet Tidsskrift for Den norske legeforening

Om skilsmisse – for hvem?

BOKOVERSIKT

Norges forskningsråd har under programmet ”Barn, ungdom og familie” finansiert Allforsk, NTNU-prosjektet ”Familier ved samlivsbrudd”. Dette er et flerfaglig prosjekt basert på spørreskjema til to årganger av skilsmisseforeldre i Trondheim og Orkdal og intervju med 96 barn og 114 foreldre. Mye av bokens tekst er sitater fra disse intervjuene. Forskerne har hatt som forutsetning at skilsmisse kan ha både positive og negative konsekvenser for barna. De ni forfatterene har ønsket å belyse hvor ulike situasjoner barn og foreldre kan befinne seg i etter en skilsmisse. Barna i alder 9 – 18 år, vel ti i hver gruppe, hadde seks ulike omsorgssituasjoner: Barn som hadde liten eller ingen kontakt med faren etter skilsmissen, barn i familier som under eller etter skilsmissen hadde hatt kontakt med offentlig hjelpeapparat og barn som har levd i to hjem. Foreldrene tilhørte også ulike grupper: de som delte daglig omsorg, mødre og fedre med daglig aleneomsorg, fedre som hadde lite eller ingen kontakt med

sine barn. Forfatterne har, slik de forventet, fått frem variasjon innen den sosiale virkelighet for foreldre og barn. Selv om det blir mange gjentakelser og enkeltutsagn, kan de fleste kapitlene være interessant lesing for forfatternes målgruppe ”alle som har opplevd skilsmisse og for alle som har med skilsmisse å gjøre som privat person eller i det profesjonelle liv”.

Som en bok for profesjonelle og ev. studenter er jeg imidlertid mer kritisk. I første kapittel redegjør Kari Moxnes for foreldrenes syn på skilsmissens virkning på barn basert på spørreskjemaundersøkelsen som ble besvart 1–4 år etter juridisk skilsmisse, men til dels er svarene vanskelige å tolke fordi spørsmålene ikke er entydige. I tillegg er tekstene til tabellene mangelfulle og til dels uforståelige.

Problemer knyttet til retrospektiv rapportering og pålitelighet når foreldre er informanter om sine barns reaksjoner i tilknytning til skilsmissen, er knapt diskutert. Hva innebærer for eksempel en svarkategori som ”ingen reaksjon” på skilsmissen? Et av de bedre kapitlene beskriver nettopp en rekke eksempler på barns bekymringer og ansvarsfølelse overfor foreldrene og hvordan de beskytter sine foreldre. Å sikre at barnet har en annen enn foreldrene å snakke med i en skilsmisse situasjon er bare så vidt nevnt.

Litteraturlisten har 160 referanser, hvorav ca. 10 % er basert på publikasjoner i refereebaserte tidsskrifter. De øvrige er monografier, rapporter eller bøker. Dette viser at det er skrevet mye om emnet, men reiser også spørsmål om arbeidenes kvalitet – slik jeg dessverre må gjøre for deler av grunnlagsmaterialet for denne boken.

Boken har ikke som målsetting å være lærebok i riktige eller gode skilsmisser. At det er stor variasjon i hvordan barn og foreldre opplever skilsmissen og i skilsmissens konsekvenser for familiemedlemmene er ikke ny kunnskap, men kan være en nyttig påminnelse også for leger.

Utfordringen for alle som er opptatt av helse og tilpasning er nå å bidra til at færre barn og foreldre opplever psykiske og sosiale problemer på grunn av skilsmisse.

Inger HeleneVandvik

Barne- og ungdomspsykiatrisk seksjon,

Rikshospitalet

Publisert: 28. februar 2002. Tidsskr Nor Legeforen.
© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.